

VII. évfolyam 1898.

4. szám.

Gyöngyös, április 28.

A SZŐLŐBEN.

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben.”)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án
Előfizetési díj. Egész évre 2 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
CSOMOR KÁLMÁN.

T. olvasóinkhoz.

Nem vádolhatnek bennünket azzal, hogy kis lapunkat saját reklamunkra használjuk fel. De éppen a lapunk érdekében kell, hogy alkalmilag egy kis tért foglaljunk el.

Jelen számunk ez évben negyedik. Az eddig megjelent számokat nemcsak azoknak küldöttük meg, akik előfizettek, de mindazoknak, akik a múlt évben előfizetőink voltak, sőt azoknak is, akiket e célból előfizetőink ajánlottak azért, hogy lapunkat megösmertetve, ha tetszésüket megnyerik, előfizetőinkké legyenek.

Őszintén szólva, lapunkat nem akarjuk senkire tukmálni, ép azért tisztelettel kérjük mindazokat, akik lapunk előfizetési árát beküldeni nem hajlandók, hogy azt a jelen szám visszatartásával hozzák tudomásunkra. Mert akik a jelen számot megtartják: az előfizetők sorába iktatjuk, s amennyiben az előfizetési díjat május hóban nem vennénk; szokottan postamegbizással szedjük be.

A szerkesztőség.

A szőlők foltozásáról.

Számosan intéztek hozzánk kérdést, hogy miként lehet az idősebb ojtvány szőlőben levő üres helyeket befoltozni?

Bármily gondosan ültessünk, valamint a múltban, úgy az új kultúrában is: fognak tőkék elhalni. Ugy kezelni egy szőlőt, hogy abból tőke ne vesszen el: *nem lehet.*

A tőke elvesz azért, mivel a munkás a kapával megsértette; elvesz azért, mert ültetéskor a penész a tőkéhez bevitetett. Elvesz mert valami

féreg elrágja, és esetleg a villám sújtja. Szóval, sok elő nem sorolható ok miatt a beültetett ojtványok közül a tőkék kisebb nagyobb számban pusztulnak.

Ha a tőke hiány nagyobb, ha egy helyen 2—3 vagy több tőke hiányzik, és mellette nincsen vad, mely zölden beajtva vele a hézag pótolható lenne: akkor minden további okoskodás nélkül az összes 3—4 vagy több tőke helyén gödröt kell ásni, s oda erős gyökerös ripária-portális vesszőt kell ültetni. A ripária-portális vegetációja nagy, két év múlva zölden beajtható és eldönthető.

Sőt nem is kell mind a 3—4 üres helyet beültetni, teljesen elég-séges 1—2 vessző, mert ennek dus hajtásain több zöldajtványt lehet eszközölni, és azt az üres helyekre széthuzni.

Ha azonban csak egy vagy két tőke hiányzik, s mellette ojtványok vannak: *akkor már oda ültetni gyökeres vesszőt nem tanácsos.* Mert a sűrűn ültetett tőkék között a fiatal ültetés nem fejlődik.

Ezen üres helyek pótlása sokaknak nagy fejtörést csinál; sőt még a tudományos szakférfiúk is nagy dolognak tartják az ilyen üres helyek pótlását.

Ezen kérdés elől iparkodnak kitérni sokan. Ha válaszolnak is úgy adják meg a választ, hogy: hát ezt így ajánja Franciaországban egy jeles szőlész és így jár el; de hogy tulajdonképen miként javasolják nek az eljárást: *kitérnek előle.*

Legutóbb egy ilyen kérdésre egy nagy szaklapban azt tanácsolták, hogy az üres helyre, a szomszéd ojtvány tőke nemes hajtásáról kell a foltozást eszközölni úgy, hogy a tőkén két erős szál európai vesszőt meg kell hagyni, azután az egész tőkét elkell dönteni.

Azt állították, hogy ha az így eldöntött tőkének nemes hajtásából származott tőke hajszal gyökerei eltisztítatnak: *akkor a tőkének nem árthat a filloxera;* mivel a tőkének nemes gyökerei nem lesznek, s így a filloxerának nem lesz mit elpusztítani.

Nem szándékozom a cikket író képességet bírálni, de minden sérteni akarástól menten kimondom, hogy *a javasolt eljárás nem jó, nem vezet eredményhez.*

Ha azon elmélet helyes volna, hogy az eltávolított nemes hajszalgyökerek folytán a filloxera nem bír a szőlővel: *könnyebb munka volna az új szőlő kultúra.*

De hát az csak elmélet, és hallomásból nyert felfogás.

Ha kiveszünk egy tőkét, melyet a filloxera megtámadott és a gyökérzetét beható vizsgálat alá vesszük, úgy fogjuk találni, hogy a filloxera nem egyedül a hajszal gyökereket támadta meg, hanem a vastag anya gyökér héjai alá vonul; ott tanyázik százával ezrével, és azt teljesen tönkre teszi.

Hanem ha csak a hajszal és szívó gyökérzetet tenné tönkre: *akkor kártékonysága nem volna oly nagy!* Mivel az ép egészséges anyagyökér az elpusztított hajszal és szívó gyökerek helyett másokat nevelne; mint nevel akkor: *ha azokat levágjuk;* mint nevel akkor is, *ha a gyökeres vesszőt ültetésekor gyökereitől megfosztjuk, ha azt visszavágjuk.*

Tehát azt ajánlani, hogy a hiányokat úgy pótoljuk, *hogy a szomszéd ojtvány tőkének két nemes hajtását meghagyva az egész ojtvány tőkét eldöntjük, és a két nemes hajtásokból eszközöljünk két tőkét: helytelen dolog.*

És azt mondani, hogy az így eldöntött ojtványból eszközölt tőke bár azoknak a földben levő részei európai szőlőfaj, — és ha ezek harmatgyökereit eltávolítjuk — tartós lesz: *merészség*. És az eddigi tapasztalatoknak egyenes ellenmondása. Akármelyik francia tudós találta ki: *nem czélszerű, nem helyes*; — mivel az ilyen tőke a filloxera támadásának szinte ki lesz téve.

Az ilyen üres helyek pótlása egészen egyszerű, egészen könnyű, s így nem érden el oly nagy fejtörést. *Csak akarni kell és könnyen pótolható.*

Én a hiányzó tőkéket a következőképen pótolom.

Ahol az üres hely van, a szomszéd nemes tőkének 1—2 zöldhajtását kora tavasszal ripária-portális zöldhajtásával reknőjével zölden beojtom.

A sikerült zöldojtás hajtása, junius hó vége felé, ha a talaj jó, a tőke erős: megnől 1—2 meterre. Ha elég hosszúra megnőtt: akkor a ripária portális zöldhajtásait újból nemes galylyal beojtom.

Ha ez sikerül és beérik: akkor ősszel *az ojtványt az üres helyre elbujtásolom*. És így a tőke helye ripária-portális alanyon levő ojtvánnyal pótolva van.

Azt hiszem ezt mindenki jobbnak tartja, mintha az európai vesszőt huzzon a föld alá, és azt a filloxera pusztításának kitegye.

Ha a beojtott ripária portális nem nőne oly magasra, hogy ez még junius hóban benemesíthető lenne: *akkor a jól beérett ripária-portális vessző a rá következő év tavaszán magasan párosítva beojtandó, letakarandó és ha megeredt ősszel eldöntendő.*

Igy lehet minden nagyobb okoskodás nélkül a hiányzó tőkéket pótolni.

János Gazda.

A szőlők ültetéséről.

Ha valahol nagy figyelmet kell fordítani a munkára, úgy az ültetés az, mely e tekintetben: *első helyre helyezendő.*

Akinek az ültetése sikerül, annak a szőlőszetében nyert ügye van. Akinek az ültetése az első évben jól be nem áll, hosszú évek sora kell ahhoz, hogy a hiányok pótolhatók legyenek.

Nincs nagyobb szerencsétlenség a szőlőgazdára, mintha az ültetéséből sok elmaradt.

Ez áll! a kész ojtvány, az alanyvessző és az európai szőlő vessző ültetésénél egyaránt. Ha az ültetés az első évben legalább jól be nem áll,

ugy annak foltozása nagy időt, sok költséget és fáradságot kíván, míg az telyesen beáll.

Évek kellene hozzá, s akkor is a tőkék nem lesznek egyenlők. De meg az a legfőbb baj, hogy az ellombosodott tőkék között nehezen él meg az ujonan ültetett fiatal tőke.

Azért tehát minden igyekezetünket arra fordítsuk, hogy ültetéseink jól beálljanak.

Az a kérdés: lehet-e az ültetést úgy eszközölni, hogy az teljesen beálljon? . . . vagy az a véletlen az időjárás esélyétől függ? . . . Szóval rendelkezhetünk-e oly módozattal oly eljárással, amelylyel az újültetés sikerét biztosítani lehet?

Tévednek akik azt hiszik, hogy az új ültetés biztos sikere öntudatos eljárással nem érhető el; és akik azt hiszik, hogy az az időjárás és annak esélyétől függ.

Az ültetés sikerére feltétlenül szükséges az, hogy az elültetendő szőlővesszők telyesen életképesek legyenek.

Aki a vesszőket amint levágják avagy amint az eladó megküldötte, egyszerűen neki áll és ülteti: az csakugyan az eshetőség előtt áll. Az biztosan nem számíthat.

Már az első kérdéssel nincsenek sokan tisztában, hogy miként ültessenek.

Vannak, akik az őszi ültetést ajánlják, mások ismét a tavaszi ültetés mellett foglalnak állást.

Sokan azok közül, akik a tavaszi ültetést eszközlik, minden előzetes megállapodás nélkül amint az idő engedi: ültetnek.

Ültetnek már február végén, vagy márczius hó elején, amint a föld beveszi az ültető vasat, vagy amint a földet ásni lehet.

Hogy azután az ilyen munka sikere eshetőleges: az már bizonyos. Lehet jó, lehet rossz sikerű. Nagyon természetes; mert az ilyen munkánál az öntudatos eljárás hiányzik.

Az öntudatosság abban rejlik, hogy tudni kell mindennek az okát és okozatát, hogy minek mi lesz az eredménye?

A szőlőtelepítés kérdését, hogy az teljesen megvilágítható legyen, több részre kell osztani.

Első nagyjelentőségű kérdés az: ősszel avagy tavasszal lehet-e nagyobb sikert elérni az ültetés körül?

Sokszor vitatják azt, hogy az ültetés ősszel sikerebben eszközölhető; azt állítják, hogy a beültetett sima, vagy gyökeres vesszőkhez a tél vize: a földet oda iszapolja.

Én az őszi ültetést csak is a gyökeres vesszőknél mondom alkalmasnak, de ezt is csak úgy, ha az ültetés kora ősszel eszközöltetik úgy, hogy még a melegebb őszi napokon az elültetett gyökeres szőlővessző életre keljen; s mint élő, habár szunyadó szőlőtő foglal a földben télen át helyet.

A sima szőlővesszők ültetését bizonytalan sikerűnek nyilvánítom.

Ha a szőlővessző élettelenül van: a föld megemésztő romboló hatásának van azért kitéve, mivel a szabadban lévő föld legtöbb ősszel meg

kora tavasszal is sok mondhatni feles nedveséget foglal magában, melytől a vessző először is megzabálhat, s azután a víz és a föld enyészítő hatása kártékonyan hat reá.

Ellenben ha már életre kelt s bár a vegetáció felette csendes, még is elő test, mely a feles viz részt, ha felvenni kényszerült is, de elpárologtatja, s így mint elő anyag az elromlásnak nincs kitéve.

Tehát a sok víz az élettelen szőlőtőre különösen a sima szőlővesszőre kártékonyan hathat.

De állhat a dolog megfordítva is. Megtörténhetik, hogy a tél teljesen száraz és hó nélküli, mint a jelen évben, és akkor az ősszel elültetett szőlővessző a lyukban szárazságban vesztegel. A vessző mellett levő hézag nem töltetik ki, s az üregben penész képződik, melynek károshatása nem marad el.

Ezek szerint ősszel ültetni lehet ugyan, esetleg válhatik is belőle valami eredmény, de biztos sikerről, melyről cikkem bekezdésében szoltam — *beszélni annál kevésbé azt varni, remélni nem lehet.*

Ha azonban valaki gyökeres vesszőjeit még is ősszel akarja elültetni, és a legöntudatosabban szándékozik azt eszközölni a következőképen járjon el.

Október hó második felében, midőn már az őszi hűves idők a szőlőtő leveleit megérelték, esetleg megperzselték: *a gyökeres szőlővesszőket ki kell szedni és azokat azonnal el kell ültetni.*

Némelyeknek az a szokása, hogy a gyökereket egész rövidre visszavagja, s vas által szurt kibővített lyukba berakja, és így ülteti el.

No hát ez csak olyan kegyelemből történt ültetés.

A szőlőtő gyökereit ha csak azok nem oly tulságos hosszúak, hogy a tő részére kiásott gödörben el nem férnek, elvágni, annál kevésbé a vessző hajtásait visszavágni nem szabad. Ez valójában *barbár eljárás.*

A szőlőtők helyein elég nagy és elég mély gödör ásandó, melynek fenekére a föld felső porhanyos részéről legalább 2—3 újni föld helyezendő.

Ha a porhanyos föld a gödör fenekére elhintetett a gyökeres szőlőtőt balkezünkbe vesszük, beeresztjük a gödörbe, és megállapítjuk a fejezet magasságát.

Ezután jobb kezünkkel a gödör mellett lévő, e célra már előbb összehuzott porhanyos földet, a gyökerekre reá huzzuk; a gyökereket előbb volt állásuk szerint lehetőleg elhelyezzük, s a jobb kézzel a földet a gyökerekre állandóan huzzuk; — balkezünkkel pedig a tőt állandóan rázzuk. Addig tesszük ezt, míg a gyökerek elhelyezkedve és a gyökerek teljesen be vannak földdel takarva.

Ha ezzel így készen vagyunk, akkor a gödörbe annyi vizet öntünk, amennyi a behuzott földet ellepi.

Ha a tőke gyökérzete nem nagy, akkor egy zsindeley darabbal a vizet a földdel péppé keverjük; ha azonban a gyökérzet dus, és azok szertelen összekuszálásától kellene tartani: akkor egy-párszor a gyökeres tőt mint előbb megrázzuk, s ezzel a gyökerek az iszapban elhelyezkednek.

Amidőn ezzel így készen vagyunk, a még felmaradt ürt *trágyával kitöltjük*.

Ha így járunk el: a gyökerek az iszapha behelyezkednek, s rajtuk penész nem képződhetik.

Ha az ültetést október hó második felében, vagy alkalmas időben november hó elején eszközöltük, az őszi meleg napokon a tő életre kel; bár csendesen, de vegetál. Sőt ha az idő kedvező, még a tőn lévő levelek is megmaradnak, mely azt jelzi és tudatja a gazdával, hogy a tő az ültetést nem sinlette meg, hogy észre sem vette.

Igy és ilyenkor lehet a gyökeres szőlővesszőket ültetni: de sima vesszőt ültetni őszzel nem tanácsos. A szőlővessző ültetésének legalkalmasabb ideje a tavasz; és akkor is, midőn a föld már eléggé átmelegedett, hogy a beültetett vessző sokáig tétlenségre ne legyen kárhozható.

A gyökeres vesszőket tavaszon is éppen úgy kell elültetni, mint előbb az őszi ültetésnél leirtam.

A gyökeres szőlővessző nagy sikert ad, ha jól bánnak el vele: *alig marad el belőle valami*.

Ámde nincs mindenki abban a helyzetben, hogy gyökeres szőlővesszőt ültessen, így meg kell elégednie a sima vesszővel.

De hát ez nem baj, mert tudvalevőleg jól kezelve: *a sima vessző, is nagy mondhatni teljes sikert ad, ha az egészséges és életérős*.

A szőlővessző vékony héjú; a héj a földben a vizet felveszi. A felvett nedvességet a fásrésznek által adja és így élteti a vesszőt.

Téved aki azt hiszi, hogy a szőlővessző pusztán alulról, az elmetzés helyén, a vastag bélen át veszi fel a kellő nedvességet.

Immet van az, hogy az egyik faj vessző könnyebben, a másik nehezebben ered, *amely vékony, vagy vastag*, tömör, vagy laza szövetű a vessző héja.

Aki a szőlészettel foglalkozik, annak tudni kell, hogy ezen tulajdonság, hogy egyik vessző felső héja keményebb és tömörebb, a másik lazább és vékonyabb: nagy befolyással van a első táplálkozási képességére és az eredmény sikerére.

Ezt a magyarázatot könnyen megérti, hogy egy-egy szál szolónis, jaquez, ripária, avagy európai szál vesszőt vesz kezébe, és elkezd kézzel annak a héját kaparni. Tapasztalni fogja, hogy a szolónis, a jaquez vessző héjai tömörebbek és keményebbek: a ripáriájé lazább és vékonyabbak, míg európai vesszője különösen a kadarkáé a legvékonyabb.

Ezt tapasztalva tisztába lesz magával, hogy azért van az, hogy míg az európai vesszők, sőt a ripáriák is könnyen fogamzanak, addig a jaquez és szolónis nehezen ered meg.

Beigazolva látja azt, hogy a keményebb és tömörebb héjak kevésbé és nehezebben szívják magukba a föld nedvességét; míg a vékonyabb héjuak nemcsak könnyebben veszik fel a nedvességet, sőt a földben gyorsan lehamlanak, s így az alsó héjat a zöld részt a nedvességgel közvetlen érintkezésbe hozzák és a sikert biztosítják.

Ennek a magyarázatnak megfelelő tehát azon eljárás, hogy az ültetés előtt a vessző héját leszoktuk kaparni, hogy így az alsó zöld héjat gyorsabban hozzuk a föld nedvességével érintkezésbe.

A megeredés sikerére szintén nagy befolyással van az elültetendő szőlővesszőnek különösen azon rügye, melyet fejezetnek meghagyni kell.

Legtöbben ezen körülményt figyelembe sem veszik; s ültetnek oly szőlővesszőket, melyeknek fejezetre szánt rügyei nincsenek, levannak törve.

Különösen a ripáriáknál fordul ez elő.

Az igaz, hogy ha az első ugynevezett anya rügyek vagy szemek levannak is törve: legtöbb esetben kihajt a fiók szem. avagy fiók szemek, mert egy anya rügy mellett, több nem látható fiók szemek vannak.

De hát míg a vessző életműködése az ilyen fiók szemet életre kelti, abba több idő telik bele; s így a vessző a héjai által felszívott tápnedvet nem tudja gyorsan továbbítani. Innét van a lassú fejlődés; ennek következménye sok esetben az elmaradás.

De meg sok esetben a fiók rügyek a nyár folyamán nem értek eléggé be: s akkor meg pláne az esély nagy.

Ellenben ha a vessző rügye kidomborodott, sőt fejlődésnek indult! a legkisebb vegetáció mellett kihajt. A kihajtott rügy a vesszőbe a felszívott tápnedvet fogyasztja; így a vessző a földből többet kénytelen felvenni; ennek folytán beáll a nedvkeringés. Melynek folyamányokért nemcsak a felső, de a többi alsó rügyek is életre kelnek azzal, hogy míg a felső az ég felé törve lombosodik: *az alsók a földben gyökerré idomulnak.* Ezen körülmény folytán a gyökeresedés csakhamar beáll, s így a siker nemcsak biztosítva van, de a tőke erőssége is kellemesen fokozódik.

A harmadik lényeges dolog az, hogy a bedugott sima vessző, minden részében közvetlenül, a földdel érintkezzék, és hogy a föld kellő nedvességgel bírjon.

Önmagától ertetődik, ha a bedugott és alsó izületén már megkapart vessző nem érintkezik a földdel, nem képes a kikapart részeken nedvességet felszívni.

Ez okból az elültetett vessző mellékei az üregek, homokkal vagy ha ez nincs porral kitöltendők, és azután hogy teljesen a vesszőkhöz tapadjon vízzel megöntendők.

A víz a port vagy homokot a vessző mellé viszi; ha azután egy hosszú vékony fávat a lyukat körül megtemjük: a nedves földet a vesszőhöz nyomkodjuk; ezen eljárással a felszívó természeti tulajdonságát a siker érdekében elősegítettük.

Ezek előrebocsájtása után elmondom, miként tanítom én ültető munkásaimat a helyes ültetésre.

Vegyünk például egy magyar hold szőlőt, melyet ripária alanynyal kívánunk beültetni.

Először egy igen ügyes embert kiválasztok a többi közül, s ennek a következő utasítást adom.

Ime itt van egy dézsa vagy más edény $\frac{1}{4}$ részben vízzel töltve. Végy egy kéve ültetésre szánt vesszőt és allítsd bele.

Most ülj mellé a földre; végy a kezedbe egy metsző ollót, éles kést, és tégy melléd törött ablaküveget.

Végy ki egy szál vesszőt. Nézd meg nincsen-e rajta jégverés? nincsen-e rajta oly hely, a hol a héj a vesszőre van reá sülve?

Ha nincs akkor nézd meg, a vessző felső rügyét szemét, hogy egészséges-e? nincsen-e leverve?

Ha nem egészséges a felső szem, avagy leván verve: akkor nézd meg a felülről levő második rügyet. Ha az ép, akkor az lesz a felső szem, a felette levőt vágd le. Ha pedig hibás, még a második vessző szem sem egészséges, és a vessző még mindig elég hosszú: a harmadik szemet alkalmazd a felső szemnek. Ha rövid akkor tedd le, és ha elég vastag: jó lesz beojtani; — ha vékony jó lesz oskolába.

Ha azonban így sikerült a felső szemet megállapitanod, akkor nézd meg az alsó szemet vagy is rügyet, s ha úgy van elvágva, hogy a rügy alatt az ízületből csont van: akkor vedd az ollót és vágd le a rügy alatt levő ízületet részt; mivel a legerősebb úgy nevezett talpgyökerek itt képződnek.

Nagyon fontos dolog ez, mivel a rügy alatt levő rész mint életelen test a földben elkorhad, és a tőke alsó részén már kezdetben egy db. holt rész van, mely a gyökérzetnél rohadásával alkalmatlan, s sokszor a rohadás a rügyre innét föllebb az ízületre és így tovább halad.

Igy azután megtörténik, hogy a vessző kihajt ugyan, a felső gyökerek táplálják, de alulról egy haldokló később elhalt és tovább terjedő elprandosodott tőke keletkezik. Mely rövidségénél fogva sohasem lesz tartós tőke. Sőt ha még él is, a föld felső részében élven, szárazság idejében, kellő nedvet nem bírván a föld alsó részéből felszívni: a szőlő boggyóin fog a károsodás jelentkezni, amennyiben a szemek aprók, vastag héjnak kevés levüek lesznek.

Ha pedig — amint ésszerű — a felső gyökerek eltávolítnának, hogy tőke életműködése alóla szoritassék, mivel az alsó gyökerek, a bütyökön alul támadt korhadás által tönkretétettek: a tőke semmisülne meg.

Ha a vessző alsó végét a rügy alatt vágjuk el, a rügynél előtörő nedvkeringés folytán dudorodás áll be, mely a sebet beforrja, s a dudorodásból gyökereket bocsájt.

Ha az elvágást eszközölted; vedd a kést, vagy helyesebben az üveg darabot, és vele a vessző alsó ízületet kapard körül. A kaparást úgy eszközöld, hogy az ízület közepén kezd fölfelé és innét-onnét lefelé. Ezzel a héj fele részben alulra, fele részben felülre bokrosodik össze. Egyidejig ez a bokrosodott héj is felveszi a nedvet, s a vesszőn levő héjra adja át. Tehát a vessző táplálásához részben ez is hozzá járul.

Ha így készen vagy, tedd a megtisztított vesszőt egy e célra melléd helyezett szintén $\frac{1}{4}$ részben vízzel töltött edénybe.

Ez a te dolgod; ezekre figyelj, és amint mondtam szorosán tartsa meg!

Az elültetést vas szúrása után zsinór mellett a következőképen eszközölttem.

Ismét kiválasztok egy ügyes embert, melléje adok egy kevésbé ügyes de erős embert, és egy gyermeket.

Utasításul a következőket adom :

Első sorban nézzétek meg azt, hogy az ültetendő terület csatornájai miként vannak beosztva. Ha a terület emelkedett helyen van, és a víz járás nagyobb, akkor arra vigyázzatok, hogy a csatorna fejezete magasabb legyen mint a felette levő csatorna alja. Ha egyenlő magas, akkor a csatorna alsó részénél két tőke hosszan a földet szedjétek fel, és rakjátok az alatta levő csatorna fejezetére. Ha ez előbb így nem készült, addig nem szabad az ültetést megkezdeni: *mig ez rendben nincsen.*

Az így készített csatorna a fejezetén a víz soha sem tör át; de a csatornán át a kiásott verembe fut. Tehát a víz kárt nem tehet.

Ezután a csatorna fejezetének két szélére, oda ahová az első tőke jön: szurjatok egy-egy karót, és ezen az ültető zsinórt huzzátok végig. Ha megtörtént: karóval a zsinór mellett karczoljátok ki a jelet. Ezen jel fogja jelezni: a csatorna fejezet első tőkéjét.

Ha ezzel készen vagytok, hasonlóképen a csatorna két szélső sorát így jelöljétek meg.

Ha a fejezet így meg van jelölve, akkor mérjétek ki a csatorna fejezetén a tőkék sorait, minden sorra egy-egy négyszögletű karót tegyetek; hasonlóképen mérjétek ki: a csatorna alsó végén a tőkék helyeit.

Ha ezzel készen vagytok. A két szélső sort ültessétek be a szőlővesszővel. Ha ez készen van, fogjátok a zsinórt és felülről a két szélső sor második tőkéjéhez szurva, a zsinog mellett karóval léniázzátok meg; és így folytassátok le az utolsó tőkéig.

Ha így ki van léniázva, kezdődjék az ültetés. Hogy könnyebben menjen és kevesebb munkás kellessék: egyszerre két zsinoggal.

A zsinogeket a csatorna fejezeten két egymás mellett lévő tőkéhez szurjátok be; a csatorna alján ennek megfelelő két tőkéhez huzzátok ki, verjétek be; de úgy hogy a zsinór szorosán álljon.

A sor hosszában levő zsinór a keresztben eszközölt léniázásnál jelezni fogja a tőkék helyeit.

Két zsinórba 3 ember és 2 gyermek elég. Egy erős ember a lyukakat szurja. Két ügyes ember a vesszőt ülteti; két gyermek a homokot, trágyát és a vizet hordja.

Most kezdődik a munka.

Az ültető-vassal dolgozó munkás a lyuk szurást a következőképen eszközölje.

Tegye a vashegyét azon helyre, a hol a zsinog és a léniázás találkoznak. De ne nyomja egyszerre bele, mert ekkor a lyuk alul szűk lesz és felülről sem lesz elég bő. Hanem egyik oldalról a másikra tolva nyomja be. Ekkor a vas ide-oda himbálásával a lyuk alulról is kibővül, és felülről nagy lesz.

Ha a lyuk így kivan szúrva és tágitva, akkor az előre megvizsgált megtisztított vesszőt helyezze bele, s állapítsa meg a fejezetet. A fiu

szórjon a vessző melletti lyukba homokot félen, azután öntsön rá vizet. Az ültető ember pedig, egy e célra készített vékonyas fával szórja a vesszőhöz a homokot, ha ez meg van: az üres rész érett trágyával behintendő, s az elültetett vessző homokkal besírkézendő.

Ez a sima vessző helyes, nagyeredményt adó ültetése. Fáradságos, költséges: de aki így jár el, örömét leli az ültetésben. Egyszer költ, egyszer dolgozik; és ment lesz az örökös foltozástól.

Ugyan így kell ültetni a sima zöldojtványokat is.

Abonyi.

Künn a szőlőben.

Május hóban a szőlőben felette sok a tenni való
Először jön a kapálás. Nem szabad megengedni azt, hogy a szőlő megfüvesedjék.

Miután a szőlőtők rügyei most fakadoznak, a szél által eldöntött karók verésével fel kell hagyni: míg a fakadások meg nem erősödnek; különben a verés által okozott rengésben a rügyek lepattognak.

A szőlőfakadások ellenségei is föllépnek: a cserebogár és a sáros-hátu bogár. Ezek pusztításáról sem szabad megfeledkezni. A cserebogár pusztítása könnyen és kevés fáradsággal jár. Amint a nap feljön és erősebben süt: a fakadásokon huzza meg magát, s rágja a fakadásokat. Ilyenkor a tőkét meg kell rázni, és a cserebogarat zsákra összeszedni Megégetni, vagy megölni.

A sáros-hátu bogár bár kisebb, de szintén jelentékeny károkat tesz, amennyiben a fakadó rügyek közepét székeit teszi tönkre. Kártékony működése leginkább estefelé nap lement után, és reggel napfelkelte előtt történik.

A nap melegétől kergetve földalatti repedésekbe vagy a tőke mellett levő kövek gazok alatt huzza meg magát.

Ennek irtása nagyobb nehézséggel jár; kártékonyága is kisebb, amennyiben addig tart, míg a rügyek ki nem fejlődtek.

Ha a levelek elég nagyokká lettek, jön a fényes hátú ugynevezett vinczellérbogár.

Ez a leveleket szivaralakúra sodorja, s így a tőkét a lombozatától megfosztva fejlődésében hátráltatja.

Ennek pusztítása szintén könnyen megy. Az összesodrott leveleket leszedjük és megégetjük.

Egyidejűleg fölléphet a tortrix-pilléria vagyis a szőlő-iloncza. Hála az Istennek, ez a veszedelmes nagy kártékonyágot előidéző hernyó, egy idő óta nagyobb számban nem lépett fel.

Mindamellet ezt a veszedelmes ellenséget jó lesz figyelemmel kíséreni, s ahol föllép pusztítani.

A tortrix-pilléria apró hernyó olyanféle mint a selyembogár her-

nyója; a fakadó rügyek hegyeibe vonul, ott a levelet szájából kibocsájtott pókhálószerű szálaival összehuzza és fejlődésében hátráltatja.

Belebujik a fürtöcskébe is, és azokat tönkre teszi.

Most lép fel a szőlómoly is, mely azonban jelentéktelen károkat tesz.

Ha május hava elég meleg, a peronospora is kezd életre kelni.

Sokan május havában nem látják szükségesnek a peronospora elleni védekezést. Pedig a termést illetőleg a legnagyobb kártékonyt most teheti: amennyiben a fürtöket még virágzás előtt megtámadja, elszáritja, s így a termést tönkre teszi.

Azért lehet a permetezést a szőlő virágzása előtt már eszközölni.

A sok baj után következik a legnagyobb baj: a fagy.

A fagy ellen védekezni egy módon lehet: ha a szőlők szélein szélelles irányban korra reggel midőn a levegő annyira alászállott, hogy a fagytól félni lehet — tüzet rakunk és füstölünk.

Füstölésre alkalmas a nedves pelyva, gaz vagy tőzeg. Külömben e célra kész tüzelő anyagokat is árulnak.

Ez azonban csak úgy volna czélszerű: ha a szőlőgazdák tömegeesen füstölnének.

Elérkezik majdan az idő, hogy a fagy elleni védekezés is általános lesz.

Ezek után térjünk át más tenni valókra.

Akinek dönteni, bujtásolni valója van: az még mindig eszközölheti.

Most van ideje az ültetésnek is, mely egész június hó 20-dikáig eszközölhető.

Most van valódi ideje a párosítás és azok oskolázására. Még mindig lehet helybenojtást is eszközölni egész május hó 8—10-ig.

Szőlővirágzása előtti idő, alkalmas a rugós szőlőfajok megtermékenyítésére is. Ez abból áll, hogy azon hajtásokat, melyeken fürtök vannak: a fürt alatt meggyűrőzzük.

A gyűrőzés abból áll, hogy a vesszőn késsel gyűrő alakjában a héjat lemetszük.

Elérkezik izeje a zöldgyomlálásnak is, mely abból áll, hogy a tőkéről a felesleges hajtásokat elfávolítjuk. Ezen munkálatot azonban csak ügyes munkásokkal kell végeztetni, akik a gyomlálás alkalmával a tőkén a szükséges hajtásokat fölismerik; s nem szedik le azokat, melyek a jövő évben a metszés alkalmával szükségesek.

Itt lesz az ideje annak is, hogy a zöldojtásra szánt ripáriákat meggyomláljuk, s csak azon fakadásokat hagyjuk meg, melyeket beojtani akarnak.

Ezek számát a tőke erejéhez kell mérni. Többet meghagyni, mint amennyit erősre bir nevelni, nem szabad.

Ezen gyomlálással elérjük azt, hogy a megmaradt hajtások erősebbek lesznek; gyorsabban fejlődjenek. Ez pedig igen előnyös; mert a korai ojtás a legczélszerűbb: amennyiben legnagyobb perczentet ad, s legtöbb ideje van teljesen beérni.

Aki szenvedélyes szőlész, és tanulni akar, még egyéb tennivalót is talál. Kuporodjon le az illető a megmetszett s fakadó tőke mellé, látni fogja azt, hogy ahol a tő, az első három évben tőkefej metszéssel kezeltetett: ott a rügyeknek kifogyhatlan tárháza van.

A rügyek a tőkefej különböző részeiből tömegesen törnek elő.

Mig ellenben oly művelés mellett, ahol tőkefej nem képeztett: ott alulról nem törnek elé fakadások.

Ezen látottak nagyobb tanulságot nyújtanak az illetőnek, mintha a hasábokra terjedő cikkekkel olvassa; és meggyőzik arról, hogy a szőlőmetszés csak úgy czélszerű: ha előbb tőkefej képeztetik. S azokat tapasztalva: metszését így fogja irányítani.

De még más egyebet is lát.

A zöldojtásokkal telepített szőlők között látni fog olyan tőkét, melyeknek fejezetök egy oldalú. Ezeknek egy oldalán vannak a hajtások, míg a másik oldalán csupasz.

Ha ezen tőkék nyakait vizsgálja, azt fogja látni, hogy a nemes részen az elhalt fejezet alatt függélyes alakban egy csatornácska van. Ha ezt késsel megkaparja látni fogja: *hogyan ott a fás rész száraz.*

Tehát ezen tőke fejezete azért féloldalú, mivel alatta a tőke nyaka függélyes alakban el van száradva.

Ez az elszáradás azon vigyázatlanság- és gondatlanságból eredt, melyet a zöldojtás készítésének előadása alkalmával elmondattunk, s melytől ovruk szőlész társainkat.

A hibás eljárás az, hogy a zöldojtás alkalmával azokból, hogy a beojtott nemes rész a nap melegének tovább ellenálljon, el ne hervadjon: többen fásuló kemény gallyakat alkalmaznak.

Az ilyen fásuló nemes gally, ha az alanynyal összeforrott: már előbb térfogatából vesztett; amennyiben a fás rostok összehúzódtak, s így a fás rostok össze húzódása folytán a gallyacska hajtág lett, és ránczot vetett.

A ráncz ott képződött, ahol a nedvkeringés gyengébb, az az a fakadással szemben levő oldalon. S mire a zöldojtvány beérik: a kis csatornácska már látható.

Ez később előidézi azt, amit most a tőke nyakán elfásodva látni lehet. Ezen tőke nyakán levő fásodás pedig minél előbb a tőke halálát idézi elő.

Most mikor még a tőke nyaka a nyitás után szabadon van, mikor még a lombok s a beomló föld nem takarta el: *ez látható.*

Aki fáradságot vesz magának, s az ily beteg tőkét megfigyeli: sohasem fogja a zöldojtványt előbb elültetni, míg azt egyenként meg nem nézi; s ha olyat talál, melynek nemes részén, a hajtással ellenkező oldalú függélyes alakú csatornácska van: nem fogja elültetni.

De vigyázni fog arra is, hogy az ojtók fásodó nemes gallyat az ojtáshoz ne használjanak.

De látni fogja azt is, hogy némely ojtvány tőkénél az alany, daczára annak, hogy a tő ép, egészséges: kihajtott. Tehát intézkedni fog, hogy az onnét eltávolíttassék.

Levelezés.

I.

Tek. Szerk. ír!

1895. évben ültettem 2 hold területet kész ojtványnyal. A szőlő délkeletnek fekvő emelkedett partos helyen van. Az ültetéssel a terület felső részén nagy sikert értem el; a szőlő aljában azonban 2500 drb. kész gyökeres ojtványból 980 drb. eredt meg, holott a terület felső részén alig maradt el 5°/_o toli.

Az 1896 és 1897 évben újból beültettem a szőlő alsó részében levő hiányokat, és ismét nem voltam képes beállítani, sőt ami beállott: azok közül is több elveszett. Mikor kiszedtem, akkor láttam, hogy a gyökerek elvannak rohadva.

Megfoghatlan előttem az, hogy a terület felső része soványabb, és az oda ültetett szőlőtők mind diszlenek; az alsó része a szőlőnek pedig tul kövér és benne az ojtványokat beállítani nem vagyok képes; sőt ami beállott 2—3-dik évre, az is visszaesik.

Kérdem: mi lehet oka ennek? *És lehetne-e rajta segíteni?*

Visonta.

S. F.

Felelet. Amit ön alig képes felfogni: *ez egyszerű és nagyon természetes.*

Az ön szőlő talaja az aljban szerfelett kötött; s ha bár fölszine barna vagy fekete is, de az alsó talaj valószínűleg vad vörös vagy sárga agyag.

A szőlő felső részében összegyülemlett viz az aljba fut, ott az agyag talajban megkötődik, s így a talaj tul vizes.

Viz nélkül a szőlőtő nem élhet meg, de a tul vízbőség megszünteti a tőke életműködését azért, mivel elzárja a gyökerektől a levegőt, s így a tő gyökerei egyenként elhalnak; mig végtére a tőgyökér is elhal és elkorhad.

Ez áll a már beállott szőlőtőre.

Az ültetés sikertelensége pedig abban keresendő, hogy az elültetett gyökeres ojtvány gyökerei állandóan nedves talajban állván: a levegő szintén el lett zárva a gyökerektől; s így ott vesztegelt. Mig végre a viz és sáros föld romboló hatása, miután életre nem kelhetett: *tönkre tette.*

Ebből azt a tanulságot tessék levonni, hogy a tul nedves talajban szőlőt ültetni nem tanácsos.

Egy kis kitérés.

Tessék vissza emlékezni, mit mondtunk ez ültetésnél? Őszszel ültetni azért nem tanácsos, mivel a föld nem melegedvén át: *a talaj vízzel megtelik, s a télenül álló beültetett szőlővessző könnyen tönkre mehet. Különösen, ha oly talajba jön: ahol a nedvesség nagy és állandó.*

Még egy kitérés

Kezdetben a filloxera ellen, illetőleg kiirtására azt ajánlották, hogy a terület vízzel áraztassék el, azért, hogy a levegő a talajtól elvonatván: *a filloxera kiirtassék.*

Az állandó nedves talajhoz szintén nem fér a levegő.

Ahol pedig levegő nincs; ott csak bizonyos vízi növények élnek meg.

Valamit lehet ugyan segíteni az ön talaján, — ha a fáradságot és költséget nem sajnálja.

Tessék a tulvizes talajból a vizet levezettetni, s akkor a legdusabb fejlődésű szőlője lesz a mondott területen.

A víz levezetése nem is oly szerfelet költséges mint gondolja.

Tessék minden 4—5-dik szőlő sorát kiásni, hogy ott legalább egy láb széles, három láb mély árok legyen.

Tessék az így kiásott árkot patag kővel kitölteni: s kész a víz levezető csatorna.

Az így készített vízvezető csatornák között levő földből bár lassan, de biztosan a víz a kővel kirakott csatornába jut, honnét azután a szőlővégén eltávozik.

Igy a szőlő területét megjavíthatja. — Ha ezt nem teszi: oda szőlőt ne ültessen.

II.

Tek. szerkesztő úr!

Szőlőmben nagy bajt tapasztalok. Szőlőtőim növekedése szerfelett buja. A hajtások egy-némelyike $\frac{3}{4}$ hüvelyk átmérőjű; a lombzat oriási s mindennek daczára, *termés ami földolog lenne: az kevés.*

Sziveskedjék értesíteni, mi a nézete? miért oly buják az én szőlőtőkém? miért nem teremnek azok megfelelően avagy helyesebben mondva miért adnak oly csekély termést?

Mellékesen megjegyzem, hogy nálunk az eloskolázott ojtványok is az első évben már erős, dus hajtásokat hoznak.

Arad,

K. A.

Felelet. A tőke hajtásainak bujasága két okból származik: egyik a talaj nagy tápereje, a másik a szőlőtő fajában van.

Vannak szőlőfajok, melyek rendkívül dus, nagy és vastag vesszőket hoznak.

Ilyenek: a gazda bolondító kadarka, ilyen a hajnos és a bakator s. a. t. Legtöbb szőlőfaj, mely rug: *erősebb hajtásokat hoz.* Ez egyszerű és nagyon természetes, mert ahol a bogyó nem fogyasztja a tő erejét: ott az a hajtásokba megy át. Tehát minden rugós fajszőlő többé kevésbé erősebb fákat nevel.

Ezt kell tudni. S amint aggodalmat kelthet joggal a túl erős vegetációja a tőkéknek, mely a termés hátrányára van, ép úgy ne aggasszon senkit az, ha nagy terméssel rakodott szőlőtőjeink fajai *nem nőlnék túl nagyra; mivel itt a fürtök emésztik fel a tőke erejét.*

De hát térjünk át a dologra.

Az amerikai alanyokon nemesített tőkék jó talajban, egyáltalában dusan fejlődnek. Különösen a 3. 4. és 5-ik évben; míg a területet a gyökerek be nem hálózzák s a táprészeket föl nem veszik.

Később azonban bármily dus legyen is a talaj: *a növekedés alá szál.*

Önöknél a talaj felette dus, legvalószínűbben öntvény, azért a felette dus vessző hozam.

De pompás dolog lenne ilyen talajban ripária-portális szőlőtelepet létesíteni; vagy ojtvány készíttéssel foglalkozni! . . .

A telepnél a vesszőhozam adja meg a jövedelmet, az ojtvány pedig az ilyen helyen nagy vegetációt fejt ki; s amily nagy a hajtások fejlődése: *azzal áll arányban a forradás haladása is.*

De hát ez mellékes.

Ön a szőlőfürtök nagyobb mérvű szaporodását és nagyobb termést úgy állíthatja elő: *ha a tőkét fokozatosan jobban reá metszi.*

Például egy tőkén meghagyunk két ellentétes oldalon két termő csapot. Rendes viszonyok között reá metszünk 2—3 szemre; ön metszheti 4—5 szemre. *Ha így metszi nagy lesz a termés, kisebb a lombzat fejlődése.*

Egyes fajokat, melyek apró fürtöket hoznak metszheti *karikára is*; de a nagy termő szőlőket, például mint a nemes kadarka: *világért sem metsze karikára, mert lesz ugyan sok fürtje, de vastaghéju, kevés levű; azután elmondhatja: adtál uram termést, de nincs köszönet benne.*

Külömfélék.

Tisztelettel kérjük mindazokat, akik lapunkat megtartották, hogy előfizetési díjaikat beküldeni sziveskedjenek.

Eladó szőlővessző még van:

Mézes fehér, nemes kadarka. Rozdás muskolat. Kiváló csemege fajok.

HIRDETMÉNY.

Gyöngyösön Blatniczky Imre késesnél, minden a szőlőszet és kertészet körébe vágó műszerek, eszközök, különösen ojtó kések metsző ollók stb. nagy választékban jutányosan beszerezhetők.

==== **Ismételárusítók kerestetnek.** =====

Megkeresések

Blatniczky Imre műkéseshez

Gyöngyösre intézendők.

A ZALATHNAI KÉNKOVAR D IPAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BRASSÓI KÉNSAV- ÉS MŰTRÁGYAGYÁRA

ajánlja

a szőlő által igényelt tápanyagokat
magában foglaló

szőlőműtrágyáját

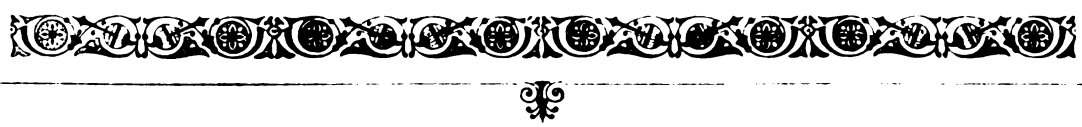
5% légeny, 6% vízben oldható foszforsav és 10%
tisza káli szavatolt beltartalommal a t. cz. szőlőbirtoko-
sok figyelmébe.

Felvilágosításokkal és arajánlatokkal készséggel szolgál a

KÖZPONTI IRODA:
B U D A P E S T, IV., Bécsi-utca 5. szám.

Képviselet:

KOVÁCS HERMANNÁL MISKOLCZON.

Nyomatott Kovács és Schimmerling könyvnyomdájában Gyöngyösön.